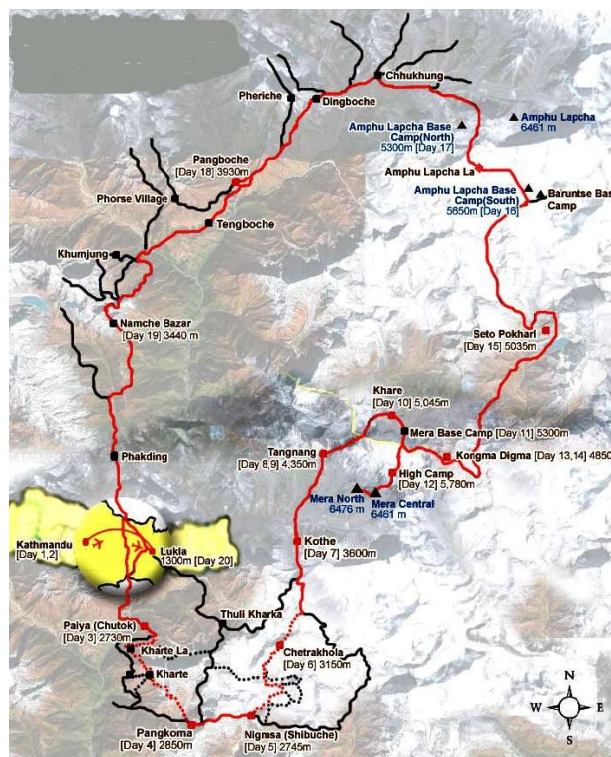

Nepál, výstup na Mera Peak: 9.10. - 31.10.2019

Nepál, země opředená tajemnem a mystikou. Neznám jiný kout světa, který by ve mně vyvolával stejné pocity. Odlétám daleko od Evropy, abych alespoň trochu nakoukl do její duše.

Myšlenku navštívit **Nepál** jsem nosil v hlavě od nepaměti. Moje touha byla posilována čtením nespočtu článků, cestopisů a hltáním televizních dokumentů. Obdivoval jsem ty odvážné chlapy, kteří šplhali na „střechu světa“, a snažil se porozumět obyčejnému životu Nepálců. Ale bylo to abstraktní, neuchopitelné a zprostředkované. Vše se mělo změnit ve chvíli, kdy mi osud do mého života přivál Honzu a Miri. Bylo to před pěti lety, na cyklistickém kempu v **Toskánsku**, kde jsem oba potkal. Usměvavou, dlouhovlasou Miri a zarostlého chlápka, který si říkal Tráva. Borce, o kterém jsem v té chvíli netušil, že má za sebou výstupy na pět osmitisícovek. Jejich vyprávění o cestách po **Nepálu** mě strhlo i fascinovalo a poprvé jsem si mohl na to vše, „sáhnout na živo“. Od toho okamžiku bylo jasné, že se do **Himalájí** vypravím, jen musel přijít ten správný čas.

Je jaro roku 2019 a na dveře mé kanceláře klepe Tráva: „Nazdar kamaráde, jak se máš? A co děláš na podzim?“ „Honzo, vůbec nevím, to je strašně daleko“, odpovídám po pravdě. „Tak já ti to řeknu, pojedíš s námi do **Nepálu** a vyskočíme si na **Mera Peak**“. A je to! Na tenhle okamžik jsem čekal celá ta léta. Pokusit se vylézt do 6 476 m n. m. je obrovská výzva a navíc v Honzově společnosti. „No to si se posral, to nedám“, nezastírám svoje obavy. Jenže to už vnitřně vím, že pojedu.

Do poslední chvíle před odletem, jsem se poctivě snažil připravit, zdokonaloval svojí techniku skalního lezení, celé léto strávil na ferratách a těsně před odletem zakončil přípravu výstupem na **Grossglockner** (3 798 m n. m.). Ale tohle všechno může přijít jednoduše vníveč a moje úsilí se z bortí jako hrad z karet. Ten problém, který vše může zhatit, se jmenuje výšková nemoc. Nikdy jsem tak vysoko nebyl a netuším, jak moje tělo zareaguje. Odlétám s očekáváním, ale i s velkou pokorou.

Den první: Káthmándú

Přilet do nepálské metropole jsme si museli „zasloužit“ přetrpěním dvaceti šesti hodinové cesty, která nás zavedla až na druhý konec světa do **Singapuru** a teprve z něj zase zpět na severozápad do **Káthmándú**. Nic, co bych chtěl opakovat. Ale jsme tady!

Nepál nás vítá slunným počasím. Strasti plnou cestu házíme za hlavu a jdeme si vystát frontu na udělení vstupního víza. Padesát dolarů měníme za malý papírek, který stejně skončí někde v koši pod úřednickým stolem, a konečně se můžeme přivítat s Trávou a Miri.

Ti jsou, ostatně, jako vždy, vysmátí a plní optimismu.

„Vítejte v **Nepálu**, namasté“. Další usměvavá tvář v hloučku „vítáčů“, patří Onghchu Sherpovi, místnímu průvodci, který nás bude doprovázet po celou dobu našeho treku. Je to on, kdo nám na krk větší květinový náhrdelník a hned vzápětí nás strká do auta a vypravuje směrem k hotelu. Auto kličkuje v dopravní spleti, jsme obklopeni hustou dopravou, všude shon, prach, troubící auta i motorky. Blázelec, který k asijskému životu ve velkých městech patří. Pro někoho by to mohl být skličující pohled, ale nespěchejme s úsudkem, **Káthmándú** nám svoji krásnou a historii protkanou tvář ještě ukáže.

Hotel je překvapivě komfortní, zelená oáza uprostřed shonu, až se nechce věřit, že je něco takového možné. Konec konců, název hotelu – **Nirvana**, vystihuje vše.

Do soumraku zbývá ještě pár hodin a ty využijeme pro nákup chybějícího vybavení, jenž budeme potřebovat pro následující dny v horách. U mě je to spacák, teplá bunda a rukavice. Naštěstí jsme ubytováni ve čtvrti **Thamel**, kde obchodníci neznají slovíčko nemáme, takže stačí popojít jen pár desítek metrů od hotelu a rušná čtvrť nás doslova nasaje.

Očima nestačíme tékat z jedné strany na druhou.

Krámký, občůdky, bistra, pouliční jídelny, shon, motorky a auta, jezdící po levé straně. Doslova blázelec. Tady se ztratím na to šup. Rychle si hledám nějaký orientační bod, ale copak je to tady možné? Nic, přilepím se na Trávu a hotovo.

Ale než popustíme uzdu nákupní horečce, je potřeba směnit eura za místní rupie. Do směnárnny vcházím s pěti bankovkami evropské měny a vycházím s balíkem rupií, které se mi ani nevejdou do

peněženky. V tu chvíli si vybavuji legendární postavu Romana Skamene z filmu Bony a klid. Ze svazku bankovek dělám úhlednou roličku, kterou strkám do kapsy, a může se jít utrácet. Jenže komu by se chtělo do obchodu s prázdným žaludkem? Je čas poprvé vyzkoušet místní kuchyni. Nicméně nebude to žádný pouliční experiment, vsázíme na osvědčenou hospodu s jistotou klidného spánku, bez noční bojovky s odbíháním na záchod.

A výsledek? Víc, jak uspokojivý. Pochutnali jsme si na vegetariánské verzi nepálské kuchyně a teď už se můžeme s klidným svědomím pustit do nakupování. Kráček, do kterého nás Tráva a Miri zavedli, je plný všeho, na co si jen vzpomeneš. Od ponožek až po batoh. Pro turisty toužící se doma pochlubit značkovým zbožím, tu jsou jejich věrné kopie, ale my raději sázíme na kvalitu malé privátní značky, která je oběma našimi průvodci léty ověřena. Přičinlivý muž za pultem před nás skládá vše, co si přejeme a to co nemá, do zítřka ušije. Servis, jak má být!

Thámel se mezi tím ponořil do tmy a krivolaké uličky, osvětlené nekonečnou řadou obchůdků, se plní pouličními prodáváči jídla, jejichž vůně doputovala i k našim nosům.

„Nemáme hlad“? Obracím se na ostatní s touhou v očích ochutnat něco z rozpálených sporáků, umístěných na bicyklech. „Ne, pojďme na zákusek támhle za roh“, zní Trávův jasný pokyn. Zakončíme tedy den sladkým zákuskem na střeše kavárny, které Tráva a Miri říkají „U Drátů“. Důvod názvu je nabíledni, hned u vstupu je na stožáru navěšeno tolik elektrických kabelů, že by jejich množství vystačilo na celý tunel Blanka a ještě by zbylo. Ostatně tento

elektrický mix je tu zcela běžný a chumel drátů se vine po celém městě. Bez ladu a skladu. Alespoň nám to tak přijde. A jaké by to bylo zahájení expedice bez malého přípitku? Na zdar cesty nám do hrdel sklouzl doušek rumu a to bylo maximum možného, na víc už nezbyvá síla. Rychle do postelí.

Den druhý: Prohlídka Káthmándú

Vstává se mi překvapivě dobře, čekal jsem větší boj s časovým posunem, ale zdá se, že mě včerejší rum dokonale zaklimatizoval.

Dnešní plán je jasný, projedeme si nejvýznamnější památky a nasajeme atmosféru rušného města. A také poprvé poznáváme, co je to „nepali time“. A co v sobě skrývá tento námi doposud neobjevený zvyk? Ranní sraz je domluven na devátou hodinu, a přesně minutu poté dostává Honza sms zprávu od Onghchu: Platí devět patnáct? V půl desáté přijíždí Onghchu i průvodce, ale nemáme auto. Žádný problém, na ulici jich stojí spousta. Je deset hodin, můžeme vyrazit. Evropan nevěří, Nepálec se mile usmívá. Zvykejme si.

Prvním zastavením je **Swayambhunath**, neboli **Opičí chrám**. Místo opředené dávnou historií a příběhem o vzniku **Káthmándú**. Vypráví se, že bódhisattva Maňdžuší roztal ohnivým mečem horu i lotosový květ v něm rozkvetl a tekoucí voda zúrodnila údolí a dala tak vzniknout městu.

My se necháváme na nejvyšší místo **Káthmándú** dovést sice autem, ale zbylých 365 schodů k 1 500 let staré stúpe už jdeme po svých. Alespoň máme čas pozorovat rozdováděné opice, které si dokonale podmanily celý prostor, a staly se tak velkou atrakcí pro turisty. Těch je tu ostatně nepočítaně a všichni míří, stejně jako my, vzhůru k vyhlídce na město. To je obklopené čtyřmi horami – **Shivapuri**, **Phulchowki**, **Nagarjun** a **Chandragiri**, které se nám sice daří identifikovat, ale jsou to jen odhady. Náš milý průvodce se nás sice snaží zásobovat informacemi, ale jeho angličtina je spíš nepálštinou, doplněnou několika anglickými výrazy. Zkrátka mu vůbec nerozumíme. Nicméně ho nechceme urazit, a tak souhlasně kýveme hlavou a mručíme na důkaz obdivu ke všemu, co nám popisuje. On je spokojený, že odvádí svoji práci dobře a my mu to nekaláme.

Den pokročil a s tím i intenzita dopravy. Řidič umně kličkuje mezi vším, co se mu na silnici postaví do cesty a bezpečně parkuje ve čtvrti **Deopatan**, na okraji prašné silnice, těsně u třech monumentálních soch Buddhů. Odsud je to už jen pár minut k **Pashupatinath**, nejvýznamnějšímu hinduistickému

chrámovému komplexu kontinentu. Rozlehlý areál se sestává se samotného kláštera, kam mohou vstoupit pouze hinduisté a dalších, menších svatyní a oltářů. Je rozetnut ve dvojí řekou **Bagmati**, která se stává posledním místem rozloučení se zemřelými. A právě obřad spojený s úmrtím máme možnost sledovat na

vlastní oči. Pod svatyní proti proudu řeky dochází před reinkarnací k omytí těla zesnulého v řece a následně je přenášen o pár desítek metrů níže ke kremačním platformám, kde je spálen. Celý obřad trvá tři hodiny a po jeho skončení si zbytky popela ze dřeva i těla nebožtíka odnáší proud řeky. Je to morbidní, zároveň i fascinující a pro nás Evropany těžko pochopitelné.

Posledním místem kam nás průvodce vede, je **Budhanath**. Středobod všech buddhistů. Rozlehlému náměstí ve tvaru kruhu dominuje monumentální stúpa (stavba sloužící k uchování buddhistických relikvií), jež dokonce patří mezi největší na světě. Buddha na nás shlíží ve slunečních paprscích z výšky

36 metrů. Po celém obvodu stúpy jsou rozmístěny modlitební mlýnky, které roztáčí ruce místních i turistů. A ani já si nenechávám utéct možnost roztočením mlýnku oživit mantru Óm mani padme húm a nechat tak odletět modlitbu k milostivému sluchu Buddhy.

Ale nejen duchovně je člověk živ, nastal čas oběda, který si vychutnáme na střeše hospody s panoramatickým výhledem na celé náměstí. A co jiného bychom si měli dát, než klasický národní pokrm **Dal Bath**, což je polévka z čočky servírovaná s rýží, tarkari a okořeněnou zeleninou s kari. Kromě toho, že skvěle chutná, tak má ještě jednu nespornou výhodu. Strávník si může přidávat tak dlouho, dokud chce. To není můj případ, sotva dojdám to, co mám na talíři. A k jídlu se váže nejen chuť, ale i způsob jení.

Správný Nepálec si na jídle pochutná jedině tehdy, když ho jí rukou. Ale pozor, tou pravou, protože ta levá je považována za nečistou. Posledním pohledem z výšky se loučíme s **Budhanathem** a vracíme se do víru města hledat našeho řidiče. Jen co opustíme bránu klidného **Budhanathu**, ocitáme se doslova v pekle. Obklopují nás hustá mračna prachu, vířeného z rozbité silnice chaosem vozů, motocyklů a nákladňáků. Do toho všeho nás nemilosrdně svírají silné paprsky slunce. Tak takhle si představuji inferno. Dochází mi slova, tohle se musí prožít. Den pomalu končí a nás čeká balení. Zítra v půl třetí ráno, vyrazíme do **Lukly** a potom dál do hor. Jenže do snadné a rychlé cesty letadlem, se nám k naší

smůle postavila překážka. Rekonstrukce části letiště znemožňuje přímé lety do **Lukly**, a proto se nejprve musíme přesunout po ose do údolí řeky **Sun Kosi** a teprve odsud odletět. Namasté **Káthmándú**, na viděnou za tři týdny.

Den třetí: Let do Lukly, trek do Paiva-Chutok (2 730 m n. m.)

Sotva jsem zavřel oči, už mi do uší zní tklivá melodie mého budíku. Spánek křehký jako motýlí křídla a krátký jak Havlovi kalhoty při inauguraci. To bude den! Ale neklesám na mysli, spánkový deficit doženu během čtyř hodinové cesty na letiště do **Ramechhap**. Alespoň v to doufám.

U recepcce se pomalu hromadí naše expediční vaky, ale objednaný autobus nikde. Že by nepali time? Podle Onghchua to tak není. Objednaný autobus prý vůli své výšce nepodjede pod kabely. Myslím, že je to spíš výmluva, ale nic s tím nenaděláme. Bereme na záda vaky s výbavou, batohy navlékáme na břicho, ale než se stačíme rozejít setmělou ulicí naproti autobusu, zpoza rohu se k nám řítí rikša a za jeho říditky drobný muž plný odhodlání odvést všechen náklad na svém velocipedu. Postupně na nebohý stroj naskládá asi deset zavazadel, odhadem tak 250 kilogramů a teď se marně snaží sešlápnout pedál. Výsledek je jasný už předem, nemá šanci, jenže svého úkolu a odměny za něj se nechce jen tak vzdát, a tak slézá z kola a rikšu tlačí. „Nepali helikopter“, cedí přes bílé zuby a klestí si cestu vpřed. Naštěstí jeho i naše trápení končí za první křižovatkou, kde se potkáváme s naším autobusem.

Tady začíná druhý díl naší dnešní ságy. O tom, jaký autobus na nás čeká, se asi nemusím rozepisovat, ale důležitější než stará rozvrzaná plechovka je její řidič. On bude hrát v následujících hodinách prim.

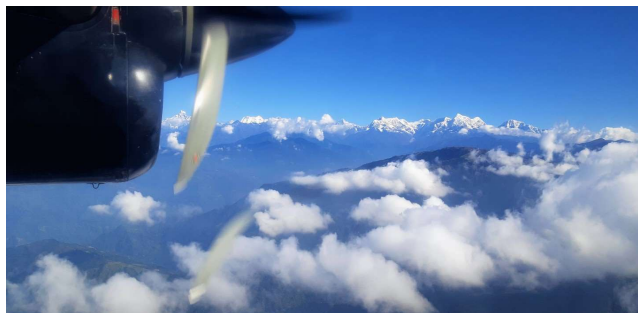
Opouštíme hranice **Káthmándú** a pomalu míříme ke kopcům, abychom překonali sedlo a po druhé straně údolí dojeli k cíli. Popsat trasu je snadné, ale zažít otřesné. Cesta vedoucí přes hřeben je mlatová, plná děr a výmolů, které řidič překovává v plné rychlosti doslova plavmo. To vše v místech, kde se hluboko pod námi vine řeka **Sun Kosi**. Stačí málo a je po nás. Ten magor jede jako prase! Předjíždí auta, troubí a s protijedoucími auty to má mnohdy jen o milimetry. Naštěstí je vše zahaleno milosrdnou tmou. Zkrátím to, přežili jsme!

Příběh pokračuje dál, dílem s názvem: Let do **Lukly**.

Řidič splnil svůj úkol a dovezl nás do vesničky **Ramechhap**, kde se mezi rýžovými poli krčí malé letiště a něco, co má připomínat odletovou halu. Obojí pojmenování je hodně eufemistické. Ruch, zmatek, pobíhající zřízenci, vojáci a zpocení turisté, kterých tu může být tak na tři stovky a všichni svorně touží dostat se do malého letounu, mířícího do **Lukly**. Boj, který nemá pravidla. Vítězem je ten, kdo má ostré lokty nebo známé. Díky našemu Onghchuovi máme obojí a po pár desítkách minut držíme v rukou letenky. Teď ještě odbavit zavazadla a letíme. Jenže tady, v malé místnůstce, se dějí věci. Očekával bych ledabylé mávnutí rukou, ale opak je pravdou. Ostré komando nepálských vojáků si nechává rozbalit každé zavazadlo a pečlivě prohledává jejich útroby. „Zapalovač, máš?“, zní jasná otázka snědého drsoně. „Ne nemám“, odpovídám a očekávanou odpověď doplňuji servilním úsměvem. „Dobře, zapni si to. Další“.

Minutu poté, co poslední z nás prošel celní kontrolou, je naše skupina vyvolávána zřízencem a odváděna přes plochu k letadlu. Malý vrtulák nervózně bručí a netrpělivě čeká, až nastoupí poslední z nás na palubu a jeho kola se budou moci odlepit od rozjezdové dráhy. „Ty vole, ona je tu i letuška“, nestačíme skrývat svoje pobavení. A opravdu, v letadle pro dvacet lidí nás vítá usměvavá slečna a vybízí k usazení. To je panoptikum nevídaných rozměrů. Konečně je to tady, pilot rozjíždí svůj stroj a pomalu s ním stoupá k nebi. Byť jsme obklopeni himalájskými velikány, naše pozornost míří jinam. Všichni netrpělivě čekáme přistání v **Lukle**, na letišti o délce sotva 500 metrů, kde dráha končí skalní stěnou. A je to tady, motory ubírají na výkonu a čumák letadla míří přímo na skály. Tohle není pohled pro slabé povahy. Spouště fotoaparátů cvakají, mobilní telefony jsou připraveny natočit leteckou katastrofu, ale žádné drama se nekoná, piloti dosedají s absolutní jistotou na dráhu a my si můžeme zhluboka oddychnout.

Tímto okamžikem začíná naše cesta k nepálským velikánům. V **Buddha lodge** si dopřáváme čaj a čekáme na přílet druhé části našich zavazadel, na které už netrpělivě čeká parta nosičů. K mému překvapení se rekrutují z mladíků téměř školního věku a my usuzujeme, že prací na malých

kopcích nabírají zkušenosti pro budoucí doprovod na vyšší horstva.

Hotovo, zavazadla jsou kompletní, nosiči připraveni a vyrážíme na jihovýchod do **Surke**, kde okolo poledne v jedné z mnoha lodžii poobědváme. Po cestě se poprvé setkáváme se zdejším způsobem zásobování osad a domů zde v horách. To zajišťují karavany oslů, jež na svých hřbetech dopravují potraviny, maso i plynové bomby. Vždy je doprovází jeden muž a jejich kroky a tempo koriguje hlasitými pokřiky. Myslím, že pro milovníky zvířat by to nebyl nejhezčí zážitek. Je tu i další věc, které musíme

věnovat pozornost, a tou jsou tzv. many zdi. Zdi vystavěné z kamenů a obložené many kameny, na kterých jsou vytesány mantry „Om mani padme hūm“. Ty se zásadně obcházejí tak, aby byly kameny po pravé ruce, po které proudí pozitivní energie. Od téhle chvíle si nikdo z nás nedovolí nerespektovat tenhle zvyk. Vždyť kdo by si chtěl nahněvat božstvo. Po jídle postupujeme dál po svazích **Kalo Himal** až do malinké vesničky **Paiyan**, kde pro dnešek končí naše putování. Hlavu složíme v lodžii, což je způsob ubytování, který nás bude doprovázet téměř po celou dobu našeho putování **Nepálem**. Jde o stavení se společnou místností pro všechny ubytované, kuchyní a malými nevytápěnými komůrkami s postelemi. Na hygienu se tu moc nehraje, jeden záchod a na umytí mohou trekaři použít vodu tekoucí z hor. Ale kdo by to řešil, jsme v srdci **Nepálu** a tahle trocha nepohodlí k tomu patří.

Nevyspalí a unavení hned po večeri uléháme do postelí nabrat sil pro další dny. A abych nezapomněl, dnes jsem ochutnal další z místních jídel – momo, vařené knedlíčky se zeleninovou náplní. Sice na mě mé chuťové pohárky křičely „dej si maso“, ale musím odolat. Lehké riziko střevních potíží tu je a nerad bych si soustem masa zkomplikoval výstup na vrchol **Mera Peak**. Pojedu tedy na vegetariánské vlně!

Den čtvrtý: Z Paia do Panggomu (2 846 m n. m.)

Vstávám jako první, moje tělo potřebuji delší čas na rozjetí, a tak dobrovolně přijímám funkci „přípravář kávy a čaje“. Ale nepředstavujte si, že se po ránu

vrhnu do kuchyně ke sporáku. Tady je to zařízené trochu jinak. Na stůl se dávají tzv. tato pani – velké termosky s horkou vodou, do kterých si každý sám vkládá sáčky s čajem nebo zalévá kávu. Pohodlné a praktické.

Úkol mám splněný, čaj je nachystán, díky french pressu mi ze šálku voní káva a já z okna vyhlížím na bílou čepici protějšního kopce. Tělo mi svírá zvláštní pocit, už se nemohu dočkat, až budeme těm velikánům na blízku. Jenže to ještě chvíli potrvá. Kvůli dokonalé aklimatizaci Tráva upustil od rychlejší trasy a místo toho budeme trpělivě stoupat delší cestou a postupně si zvykal na výšku. Doufáme, že si tím otevřeme bránu k vrcholu **Mera Peak**.

Z lodžie vyrazíme v půl deváté a nabíráme směr **Panggom**. Cesta vede pohodlným chodníkem, který je k mému překvapení lemován mnoha dalšími lodžemi a také prostými domečky. Za jejich okny se tísni sladkosti, plechovky od piva i Coca-Cola, aby tím majitelé nalákaly kolemjdoucí k nákupu. Optika zhýčkaného Evropana říká, že se s tím nemohou uživit, ale místní jsou rádi za každou rupii, byť jen drobnou, kterou zde turisté utratí. Život tu musí být neobvykle těžký, jedinou obživou jsou malá kamenitá políčka, na kterých si pěstují zeleninu a rýži. Těm majetnějším se na stráni za domkem pase kráva. Tahle řehole a téměř žádná perspektiva je motorem pro mladé, aby opustili své rodiny a odešli do **Káthmándú**. Opravdu je ve městě čeká „lepší“ život? Ten, který vidí v televizi či na sociálních sítích? Myslím, že až na výjimky ne. Skončí na nuzných okrajích města, pouze ze svými sny.

Po hodině opouštíme frekventovanou cestu a zabočujeme na stezku vedoucí do sedla **Kari La**. Poprvé se zakusujeme do pořádného kopce a začínáme nabírat na výšce. Onglchu jde první a hlídá tempo. Moc dobře totiž ví, že by se začátek neměl

přepálit. Do oběda zbývá slabá hodina cesty a tu strávíme pochodem v rododendronovém lese. Ovšem není rododendron, jako rododendron. Zde v **Nepálu** dorůstají do výšky statných stromů a bystrý botanik by jich napočítal na dvacet dva druhů. Srdce českého zahrádkáře by zaplesalo.

Je tu poledne, čas oběda a kluci nemohli vybrat lepší místo. Jsme v lodžii vysoko nad údolím, pod námi řeka a na protějších stránkách se krčí malé domky uprostřed kaskád s rýžovými poli. Boží pohled. Než se uvaří oběd, hledíme před sebe, upijíme pivo a nemůžeme se nabažit výhledů. Škoda, že tu nemůžeme zůstat. Ještě než se vydáme na cestu, bere si slovo Onglchu a představuje nám jmény naše nosiče a šerpu Dandu, který s námi půjde i na vrchol. Nenápadný klučina s milým úsměvem, který už dovedl výpravy na *Mont Everest* a *Manaslu*. A nosiči? Parta mladíků, kteří nám jsou stále v patách a sráží naše sebevědomí tím, že jsou i s tou náloží na zádech rychlejší než my.

A ze seznámení vzešlo ještě jedno zjištění, týkající se těchto „dělníků hor“. Všeobecně se vžilo pro nosiče označení šerpa, ale tak to není. Šerpa je jedno z nepálských etnik, stejně jako etnikum Rai. A právě mix těchto dvou etnik nás doprovází. Podle

Ongchunga jsou Šerpové lepší lezci, kdežto Rai zase o poznání silnější nosiči.

Neradi, ale musíme pokračovat dál. Poslední dvě a půl hodiny jsou zase do kopce a s příchodem do *Panggomu* se kazí i počasí. Mraky se snášejí níž k zemi a zahalují vše okolo nás. Pryč jsou výhledy, rychle do lodžie a k vyhřátým kamnům. Za těch tisíc nastoupaných metrů si zasloužíme dobré jídlo a kapičku rumu Khukuri, kterému už neřekneme jinak, než Kukura.

Den pátý: Z Panggomu to Ramailo Danda (3 250 m n. m.)

Stejně jako předchozí dny i dnes vstáváme do slunečného dne. To, co bylo včera při příchodu do *Panggomu* zahaleno pod příkrovem nízké oblačnosti, se nám teď po ránu otvírá ve své plné kráse. Na malé náhorní plošině jsou rozestavěny domy s malými políčky, lodžie s trekaři a vysoko nad tím vším se v hustém porostu rododendronů skrývá tajuplný

klášter. Místo, které naplňuje význam slova genius loci.

I dnes vyrážíme na další část cesty po půl deváté ráno a hned zostra. Chodník se nekompromisně zakusuje do svahu a my krok po kroku stoupáme vzhůru k sedlu, na jehož hřebeni se nám poprvé ukazuje ve své plné kráse **Mera Peak**. Sluneční paprsky ozařují jeho hřeben a mě poprvé zachvacuje úzkost z té obrovské monumentální výšky. Ani se mi nechce věřit, že mohu vylézt na jeho vrchol. V okamžiku kdy všichni s otevřenými ústy hledíme na cíl naší cesty, vstupuje na scénu Tráva. „No nevím, když vidím ty zasněžené svahy, tak si myslím, že bude zapotřebí dvou cepínů”. Vtip, který nám má naznačit, že výstup na vrchol bude víc jak náročný.

„Snad byste mu nevěřili”, kontruje Miri a snaží se tak utlumit vlnu emocí, kterou náš guru svým vtipem vzedmul.

Poledne strávíme v lodžii v **Sibujje** (2 790 m n. m.), místě vysoko nad řekou **Hinku Dranga**. Slunce se v plné síle opírá do svahu, naše chuťové buňky si lebedí nad talířem po domácku uvařeného oběda a přímo před námi, vysoko na protějším hřebeni, se v odlesku slunečních paprsků lesknou bílé střechy několika stavení, jež budou cílem dnešní cesty. A nebude to věru žádná procházka. Zdá se, že naše trika budou řádně propocena. Stezka se vine po úbočí a hned potom kolmo svahem. Procházíme vzrostlým lesem připomínající deštný prales, překračujeme říčky padající do údolí a poznáváme **Nepál** zcela osamoceni, stranou turistického ruchu.

Mezitím se mraky snáší blíž k vrcholům kopců a vše halí do mystické bílé mlhy. Stoupáme k nebesům!

Ve výšce 3 250 m n. m. se z mraků vynořuje naše lodžie, z jejíž komína stoupá dým. Znamka, že na nás čeká příjemně vytopená místnost, kde můžeme usušit svoje propocené svršky. I přes to, že se tady o výrobu elektrického proudu starají jen solární panely, mohou si dopřát za 1 000 rupií připojení k Wi-Fi a dát své rodině zprávu o tom, že jsem živ a zdrav.

I dnes jsme zdolali tisíc výškových metrů a odměna nás nemine. Večere v podání majitelů lodžie je excelentní. Skvělá, poctivá domácí kuchyně, ke které neodmyslitelně patří chilli. To se v **Nepálu** dává do všeho. A asi nejvíce si na místní „koření” navykl Jarda, kterému díky jeho nové lásce říkáme Chilli man.

Večer se hlásí o slovo, za okny se rozhostila tma, v kamnech praská dřevo a snad právě pod vlivem téhle pohody se Vlasta rozvzpomněl, že v Čechách oslavil své čtyřicáté narozeniny příliš skromně, a tak rozjždí jízdu, která končí vykoupením zásob Khukuri rumu a ochutnávkou Raksi, kořalky vyrobené z rýže nebo pšenice, ohřáté na kamnech. Tohle naše veselí sledují i naši milí nosiči a zdá se, že si při skleničce pálenky k sobě pomalu hledáme cestu. Zatím jsou trochu odtaziti, ale věřím, že se vše brzo zlomí.

Den šestý: Z Ramailo Danda do Chhatra Kholy (3 100 m n. m.)

Dnes jsem budíka opravdu nepotřeboval. O probuzení se mi postarali nosiči, kteří spali naproti mě v přízemní lodžie a už od rozednění poletovali okolo domu jako zběsilí. Ještě stále si myslí, že jim naše vaky dáme dříve než v obvyklých sedm třicet. Ale nezlobím se na ně, alespoň mám čas se pokochat úžasným výhledem na okolí, protože mraky jsou ty tam a z našeho „orlího hnízda” je nádherný výhled na celé údolí a pochopitelně i **Mera Peak**.

Vzhledem k tomu, že dnes by nás měl čekat šesti hodinový přechod bez možnosti oběda, bude potřeba vydatné snídaně a to může zajistit jen polévka *sherpa stew*. Což je jedno z těch neklasičtějších jídel, které se zde vaří. Zjednodušeně lze říct, že do polévky kuchař dá vše, co má po ruce, včetně zbytků z předešlého dne. Proto je polévka pokaždé jiná. Ale jedno má vždy společné, stojí v ní lžíce! Tak je hustá. Základ máme dobrý, můžeme vyrazit.

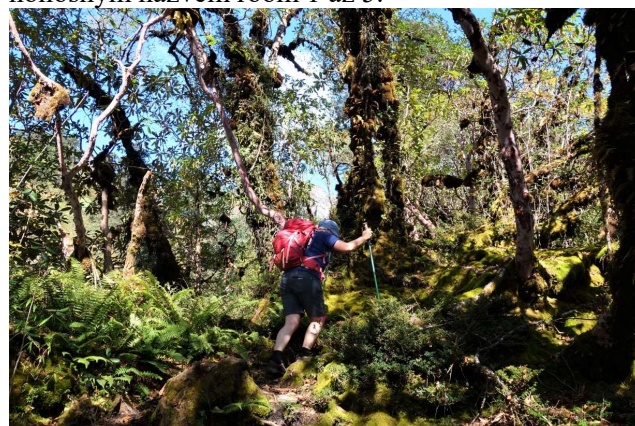
Podle Onghchung by to dnes nemělo být tak dramatické jako včera, jen pár kopečků a jsme u cíle. Onghchung je týpek, který se stále směje a baví nás všechny svou češtinou, z které zná jen pár výrazů, ale v jeho podání jsou roztomilé. Každý den začíná slovy: We are ready, muzeme jit volove?

Ano můžeme. A hned pěkně do kopce na sedlo, z kterého padáme dolů k řece *Thamba Khola* a v tom okamžiku se ocitáme v ráji. Řeka padá do údolí ze strmých výšek skal a v místě, kde stezka protíná tok řeky je krásné místo plné tůňek. Přesně tohle jsme potřebovali. Po třech dnech se můžeme konečně umýt a přeprat oblečení. A nejsme v tom sami i naši nosiči si perou svršky a suší na vyhrátých kamenech. Voda je ledová, ale skvělá. Po osvěžující koupeli sedíme na kamenech, okolo nás hučí padající voda a my jen tak čučíme do prázdna. Vskutku ráj na zemi. Jenže tahle podoba idyl bere brzy za své. Nejprve si já svojí blbostí nořím obě nohy do vody a hned na to

Jenek padá s batohem na zádech hlavou přímo na kameny. On našťěstí vyvázl jen s odřeninami a já s dokonale promočenými botami. Žádná tragédie to není, jen půjdu zbytek cesty v „močálu“ a budu doufat, že si je usuším u ohně v lodžii.

Ale než se tak stane, musíme přejít další dvě sedla a poznáváme, jak moc nás Onglchung ráno vodil za nos. Žádná procházka podél řeky, pěkná makačka příkrými svahy s nebezpečnými sestupy. Jenže ta příroda okolo! Trejl vede opuštěným územím, šotolinový chodník střídají kamenné schody, to vše zabaleno do divoké zeleně. Nádhera!

Při sestupu z posledního sedla opět slyšíme hukot řeky, což je neklamné znamení, že se blížíme k cíli. Na rozdíl od včerejší lodžie, která byla vysoko nad údolím, je ta dnešní v naprosté samotě nad hlubokým kaňonem a navíc naprosto naturální. Víc to být ani nemůže. Jedna dřevěná chýše, kde se vaří, bydlí a jí. Pro nás jsou připraveny komůrky nad chatou a jsou obvyklého rázu. Malá místnost s postelí, okénkem ve kterém je místo skla igelit a to je vše. Ale pozor, k tomuto luxusu si mohou přivonět jen vyvolení, my ostatní stoupáme o patro výš, kde se na kaskádě krčí další lodžie. Jak ji jen nejlépe popsat? Malá stodůlka s kamenným štítem, jejíž zadní strana je pokryta modrým tkaným igelitem. Přední strana je otlučená prkny, do kterých jsou fortelně vpasovány dveře s honosným názvem room 1 až 5.

Beru za petlici, otvírám dveře mého jednolůžkového pokoje a v tu ránu mi tvář zdobí úsměv. Tohle musím vyfotit. Dřevěné pryčny s molitanem, na zemi udupaná hlína s obrovským kamenem uprostřed a vlněný plech, rozdělující cimry navzájem od sebe. Nepál, jak má být!

Protože je naše skupina neobvykle rychlá a vyrovnaná, jsme v cíli už ve dvě hodiny odpoledne, což s sebou nese benefit oběda a ještě večere. Já volím smaženou rýži a sladké palačinky. To vše vařené na ohni v místnosti, kde okolo ohně kmitá několik mužů a žena. Právě ta, co chvíli zrakem kontroluje deku, zmačkanou v rohu lavice. Co tam může hledat? Nedá mi to a jdu na obhlídku. Dítě! Ono je v té dece schoulené několika měsíční miminko! V těchto podmínkách? Řekl bych, že už si pomalu zvykám na zdejší způsob života, ale tohle mě opravdu dostalo.

Vzhledem k tomu, že se stmívá už v šest hodin, bývá těžké nepodlehnout chuti zahrabat se brzo do teplého spacáku a usnout. Alespoň většina tomuto mámení podléhá. Já mám tu smůlu, že mi trvá dost dlouho, než zaberu, a tak dobu mezi zalehnutím a klímbáním vyplňuji dopisováním deníku.

Den sedmý: Ze Chhatra Kholy do Kothe (3 690 m n. m.)

Takovou noc, jako byla ta dnešní, bych už nerad zažil. Trvalo nekonečně dlouho, než jsem zabral, a když už mi mysl odešla do věčných lovišť, vzápětí jsem se probudil zpocený a cítil nepříjemné škrábání v krku. Pochopitelně mě popadla panika a obklopen chladem a tmou jsem si představoval ty nejhorší scénáře, které mohou nastat. Nemoc a konec mého snu vylézt na **Mera Peak**.

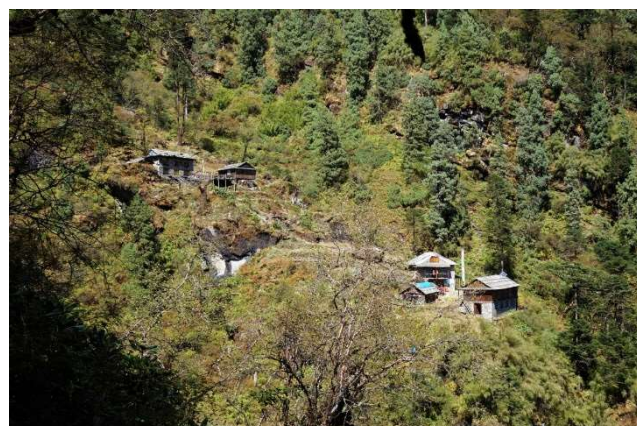
Až s východem slunce přichází špetka optimismu, vždyť do dosažení vytouženého vrcholu mi zbývají ještě tři dny a za tu dobu ten bacil z těla vypudím.

Po ránu nás na šesti hodinovou cestu vyprovází další z Onghchungových hlášek a to v okamžiku, kdy přichází pár minut po čase odchodu: Na hovho gude! Deme. Takhle napsané to může vyznít vulgárně, ale ve skutečnosti je v jeho podání čeština absolutně roztomilá.

Zcela podle tradice jdeme hned za lodžií do kopce a dál po úbočí zalesněných vysokých skal směrem na sever. Stezkou, která je tu možná staletí. Historie, mystika a úcta. Vše vnímám naplno s vědomím, že tyto místa vidím v této podobě poprvé a možná i naposledy. Turistický ruch si pomalu prošlapuje cestu i sem.

Dost truchlení, je na čase představit všechny, kteří se na expedici **Mera Peak** vydali. Doyeny výpravy jsou Ivo, muž pečlivě vážící každé slovo, se svojí vitální ženou Marcelou, srdnatě bojující s nachlazením a Janek s Pavlou. Pár, kterému **Nepál** leží hluboko v srdci. Chilli man Jarda a Kuba se stali mými partáky už od našeho srazu na letišti a zdá se, že nám to společně dobře šlape. Pochopitelně nechybí „oslavenec“ Vlasta s usměvavým Daliborem. Vše genderově vyvažuje Kája a Dáša.

Dnes opustíme samotu lesů a napojíme se na hlavní trasu **Mera treku**. Na jednu stranu je mi to líto, že opouštíme tak krásný kout země, ale vidina treku uprostřed vysokých štítů horských velikánů je silnější. Navíc míříme do nadmořské výšky, která pro mě bude velkou neznámou. Vydržím ve zdraví? Podaří se mi dojít až na vrchol? Otázky, které se ještě více umocňují ve chvíli, kdy sestupujeme ke korytu

řeky *Hinku Drangka* a otvírá se před námi mohutné údolí, na jehož konci se dotýkají nebe himalájské vrcholy. Stezka vede proti proudu dravé řeky až do vesničky *Kothe*. Pryč je samota z *Chhatra Kholy*, tady se necháme rozmazlit civilizací. Teplá sprcha, WI-FI připojení a lodžie s vytápěnou jídelnou. A když už jsem u toho rozmazlování, tak toho nám oba naši průvodci dopřávají každý večer měrou vrchovatou. Servírují nám vlhké, prohřáté a voňavé ručníčky. Kam se na ně hrabou Emirates. Díky kluci.

Den osmý: Trek do Thangnaku (4 350 m n. m.)

Za těch pár dní putování *Nepálem* jsem si už stačil vybrousit systém večerního ukládání věcí a ranního vstávání. Vše má své místo a postup. Takže teď po ránu stačí jen sáhnout do nohou mého spacáku a pěkně v teple si na sebe navléknout oblečení, aniž bych se musel vystavovat rannímu chladu. Ale zároveň mě dnes čeká akce kulový blesk. Přebalení batohu na zimní podobu. Do vaku složím triko s krátkým rukávem a vybalím zimní věci. Dostáváme se do výšky, kdy bude teplota klesat k nule, a tak se hodí rukavice, čepice a peřová bunda.

Kothe je uprostřed kotliny, kam si paprsky ranního slunce ještě nenašly cestu, takže naše první kroky jsou pořádně zkrhlé a všichni toužebně hledíme do dálky, kde už si oblé kameny dopřávají luxusu teplého pohlazení. Postupujeme na sever proti proudu řeky, kličkujeme mezi balvany mnoha velikostí, které zde zanechal ustupující ledovec, a s nímž úžasem pozorujeme široké údolí ohraničené několika šesti tisícovými horami. Nikam příliš nespěcháme a několikrát za cestu se míváme s našimi nosiči. Už jsem si na tuto pro nás Evropany nezvyklou službu zvykl a tím víc chovám tyhle malé chlapíky v úctě. Za 30 EUR, které dostávají za každý den dřiny, by se mnohým z nás nechtělo vstát ani z postele.

Po cestě do *Thanganaku* se nám naskýtá jedinečná možnost nahlédnout do útrob malého poutního kláštera, který tu stojí více jak dvě stě let a sloužící mnich je stále připraven poskytnout modlitby poutníkům i nosičům.

Samotné *Thanganaku* na mapě jen těžko najdete, jde o několik sezóně otevřených lodžii, ukrytých na široké kamenité pláni. Ta naše, *Mera guest house*, je jedinečná v tom, že společná místnost je zastřešena světlu propustným plastem a pronikající slunce dělá z místnosti doslova slunné lázně. Tady se bude báječně obědvat! Onghchu sepisuje objednávky a než se

nadějeme, je tu oběd. Jenže místo klidného zažívání nás Tráva vyhání zpět na větrem bičovanou pláň s úkolem vylézt na okolní kopec a trochu se aklimatizovat. Rozkaz plníme a pomalu nabíráme výšku až do 4 600 metrů, kde na pár minut spočineme, abychom dali červeným krvinkám šanci si v našem těle zadovážet. A nejen to! Ivo, který si, jako jediný nesl batoh, z něj teď vyndává něco, co se podobá špeku. Opravdu! Ten blázen vytáhl až sem tuhle laskominu a teď nám jí krájí na kameni a podává do ruky. Nebe v hubě!

Mezi tím se mraky líně povalují v údolí a bílá tma umně skrývá *Mera Peak*, který by měl být přímo před námi. Ale v jednom okamžiku se přeci jen vysoko nad námi objeví jeho bílá čepice a my nevěříme svým očím. Se zakloněnou hlavou hledíme tiše vzhůru a všem nám proletí hlavou jediné: Tam přeci nemůžeme vylézt!

Ale není malých cílů!

Uhodnete, co se bude dít po našem návratu na lodžii? No přeci večere a následná objednávka snídaň.

Takový tu máme rytmus. Bezprostředně po jednom jídle se už objednává to další. Když to vezmu kolem a kolem, my tu vlastně jen jíme.

Uléhám s lehkým napětím v mysli, zítra se už dostaneme do výšky nad 5 000 metrů a začne to dlouho očekávané himalájské dobrodružství.

Den devátý: Trek do Khare (5 000 m n. m.)

Stejně, jako včera, i dnes nás po cestě k cíli čeká malá zastávka. Tentokrát to je ledovcové jezero **Sabai Tsho**, pár desítek minut chůze nad **Thangnaku**, na jehož modrou hladinu shlížíme z východní ledovcové morény. Byť se všichni snažíme zachytit tohle úžasné místo na svoje fotoaparáty, myslím, že žádná fotografie nebude umět dokonale „převyprávět“ tenhle pohled.

Postupujeme dál proti proudu říčky až do míst, kde se údolí ze široka otvírá a my vcházíme na travou porostlé pastviny a současně se nám po pravé ruce objevuje štít **Mera Peak** ve své plné kráse. Čeština je květnatý jazyk, ale mě už pomalu dochází slova, jak tu krásu popsat, snad nejvýstižnější je slovo úchvatné. K tomu všemu máme bonus čajové zastávky v lodžii přímo na okraji pastvin s výhledem na bělostná skaliska. Sedíme na slunci, popíjíme čaj a zakusujeme indické smažené taštičky **samosa** plněné pálivou bramborovou směsí. Báječná pohoda. V **Khare**, kam je to co by kamenem dohodil, si budeme poprvé užívat toho luxusu, že zůstaneme na jednom místě dva dny. K tomu všemu v čerstvě

postavené lodžii, ve které prý budeme úplně prvními zákazníky. O tom nás alespoň přesvědčuje její majitel, který nás do své haciendy doprovází z **Thangnaku**. Jsme na místě a rovnou míříme k lodžii, z jejíž útrobu se ozývá zvuk ruční pily a tlukot kladiva. Asi ještě finišují, říkám si v duchu a vstupuji dovnitř. A sakra. Místo útulné místnosti vidíme jen holé zdi, na zemi štěrky, z poloviny podbitý strop a na konci místnosti cosi, co má být v budoucnu kuchyň. A právě tam je čilý ruch, nosiči shodili ze zad naše vaky a jsou k ruce kuchaři, který začíná roztápět venkovní kuchyň. Nebudu zastírat, že jsem trochu zklamaný. Vidina „rozmažlovacích“ dní je ta tam. Všichni postáváme ve staré části lodžie a nevíme, co si počít. I na majiteli jsou vidět rozpaky a nechápe, co se děje. Vždyť pokoje jsou připravené! A má vlastě pravdu, v druhé půli budovy jsou opravdu pokoje s povlečenými postelemi, ale má to jednu vadu na kráse, na podlaze je čerstvě položený beton. Naštěstí je hned naproti volná lodžie a vše je během pár minut vyřešeno. Máme svoje pokojíky a může začít druhá část dne a tou je aklimatizační výstup do 5 300 metrů. Pro všechny z nás je to maximum, kam jsme kdy vystoupali, takže si u kamenné mohyly plácáme do dlaní a Ivo podle tradice vytahuje na oslavu úspěchu špek. Jsem na něho zvědavý na vrcholu **Mera Peaku**. Jsme sice obklopeni mraky, ale tu a tam nás pustí za svoje záda, aby nám odkryly himalájské velikány.

Při cestě dolů jsem si všiml za hřebenem kopce, obrovské jámy plné odpadků. Tam končí veškerý odpad, který vzniká, jako druhotný efekt turistického průmyslu zde v **Khare**. Moc dobře vím, že tohle skládkování nemá s ekologií nic společného, ale na druhou stranu je třeba ocenit snahu. Tu jsme postrádali na počátku treku od **Paiya** až po odbočení z hlavní trasy. Chodník byl doslova obsypaný obaly od sladkostí a lahvemi od nápojů. Opravdu hrůza. Jsem přesvědčený, že tuhle spoušť za sebou

zanechávají místní. Ekologická edukace je tu na bodu nula, a jestli s tím místní vláda něco velmi rychle neprovede, hrozí, že za pár let bude nejen **Káthmándú**, ale i hory obsypány odpadem. Na večeri jdeme do staré části rozestavěné lodžie, kde už jsou roztopená kamna a za plentou se pilně vaří. Je prostě neuvěřitelné, co ti kluci v takových podmínkách dokáží udělat. Jídlo je výborné a navíc nám ho všem servírují v jeden okamžik, byť se jedná třeba o pět různých pokrmů. Rádi bychom svojí další přítomností vyjádřili kuchařům svůj dík, ale místnost je jedna velká průchozí díra, která se nedá vytopit. Proto zbaběle utíkáme do protějšího domu, kde mají nejen zatopeno, ale světe div se, vaří tu dokonce i espresso. Máme se jako na zámku.

Den desátý: Aklimatizační den v Khare (5 000 m n. m.)

Nespěcháme, protože celý den budeme odpočívat a aklimatizovat se. Tím pádem je snídaně až v osm hodin a já, nevím proč, popouštím uzdu svým chutím. Objednávám si něco, co si po celou dobu treku zakazuji, omeletu se sýrem. A hned dvojitou. Vím, že je plná omastku, ale ta chuť na ní, je neodolatelná. Následky se dostaví a to hned po návratu z malého výšlapu. Břichem se mi prohání křeče jako vozy formule 1 Monakem. A je to tady. Vole jeden blbej, nadávám sám sobě. Snad by tomu mohla pomoci zeleninová pizza. Nepomohla. Takže na nácvik slaňování odcházím trochu rozladěný a hlavou se mi opět motá myšlenka, zda jsem si svojí blbostí nezkazil další dny. Základní instrukce techniky slanění jsou za námi a za svoji šikovnost se jdeme odměnit o pár baráček níže pod nás, kde je německá pekárna. Alespoň tak to hlásí malá reklama do domě. A vážně. Mají tu na výběr asi deset zákusků, vaří espresso a pozor, umí udělat i pravý vídeňský wiener schnitzel. Do toho sice nejdemo, ale sladkostem se odolat nedá. Při pojídání zákusků probíráme všemožné, od toho, jak si zkrátit dlouhou chvíli, co nás čeká na vrcholu, až po život místních lidí. A právě tohle téma mi přináší vysvětlení významu slovíčka didi, které Onghchu a ostatní Nepálci používají k oslovení svého protějšku. Je to jednoduché a geniální, místo oslovení jménem,

používají didi (oslovení starších žen), bajní (oslovení mladších žen), dají (oslovení starších mužů) a bají (oslovení mladších mužů). Šité přímo pro nás sklerotiky.

Před večerí přichází něco, co žádný horolezec nechce slyšet. Od Trávy se dozvídáme nepříjemnou věc. Počasí se přesně na náš vrcholový den zkazí. Nejen, že má sněžit, ale vítr dosáhne rychlosti až 85 km/hod a v tom se na vrchol jít nedá! Nic veselého! Na všech je vidět zklamání, vždyť právě kvůli tomuto jednomu dni jsme sem všichni přijeli. Naštěstí se zdá, že hned na druhý den by se měly podmínky zásadně vylepšit a protože máme v záloze jeden den, pokusíme se náš výstup o den oddálit a v **Khare** zůstaneme i zítra. A abych nezapomněl na slib, který jsem dal Marcelu, jež mi po večeri věnovala prášky na bolest břicha. „Ano, všichni jsme Marcelo viděli, jak ti náš mladý průvodce Dandu, při odpolední instruktáži významně sáhl na ruku“.

Den jedenáctý: Khare (5 000 m n. m.)

Noc byla lehce mrazivá a ani ráno nevypadá na to, že bychom se měli opalovat. Mraky jsou nízko a lehce sněží. Na snídani si definitivně potvrzujeme večerní rozhodnutí o setrvání v **Khare** ještě jeden den a pouštíme se do snídane. Dnes poprvé zkouším masala čaj s mlékem a stejnojmenným kořením. Doposud jsem váhal ze strachu před nepasterizovaným mlékem, ale prý se tady místo čerstvého mléka používá sušené. Snad si to moje střeva nějak přeberou.

Abychom nevyšli z tempa a také si trochu zkrátili den, půjdeme na čtyř hodinový výstup do základního tábora k nástupu na ledovec tzv. crampon pointu. Místo, kde se nazouvají mačky a postupuje se dál do

výškového tábora. A právě na tomhle místě jsem svědkem události, která mi nahnala husí kůže po těle. Na okraj ledovce si sedá starší muž, odhadem okolo sedmdesáti let, jeho guide mu nasazuje na nohy mačky, aby ho vzápětí postavil zpět na nohy a poslal vzhůru. Jenže muž sotva jde, spíš se zdá, že je na okraji zhroucení. Místo, aby ho jeho průvodce otočil zpět do údolí, strká ho výš. Co pro Boha bude dělat ve výškovém táboře? Vždyť může po cestě umřít! Bohužel je tohle chování místních průvodců motivováno penězi. Dostanou zapláceno, když svého klienta dostanou na vrchol. Víc je nezajímá. Proto je nesmírně důležité si najmout agenturu, která má reference a nevybírá podle nejnižší ceny. Život máme jenom jeden.

Trek i oběd máme za sebou a čeká nás dlouhé odpoledne, ve společné místnosti u čaje a sušenek. Až se vrátím domů, obojí nechci minimálně rok vidět. Ale i tohle nepříjemné čekání s sebou nese velkou zkušenost. Učím se trpělivosti, vlastnosti, které se mi nedostává. I když se nám už **Khare** zajídá, stále se máme královsky, vůbec si nedokážu představit, co bych dělal, kdyby mě tohle čekání na okno potkalo někde ve stanu vysoko v horách.

Den je u konce, vesničku zahalila tma a lehký sněhový poprašek. Batohy a vaky máme zabalené, zítra vyrážíme za svým snem.

Den dvanáctý: Výstup do výškového tábora (5 850 m n. m.)

Vstávám před budíčkem, abych si udělal malý náskok při balení věcí, a jen pohlédnu z okna, nestačím se divit. Celé **Khare** je zasypano sněhem, to už není večerní poprašek, ale regulérní sněhová pokrývka. Na chodbě vládne čirý ruch, všichni balí věci, pobíhají sem a tam a navzájem se ujišťují, že mají vše zabaleno. Cestovní vaky s přebytečnými věcmi ponesou nosiči do **Kongma Dingma**, místa, kde skončíme po vrcholovém dni. Další vak se spacáky a karimatkami míří spolu s námi do výškového tábora. Na nás zbyly jen osobní věci. Batoh je plný teplých svršků, vlastně všechno co s sebou mám, si беру na kopec. Bude kosa. Cesta pod ledovec, kterou jsme si včera za sucha na nečisto vyzkoušeli, je hororová. Sníh pokrýl kameny a my musíme vážit každý krok, abychom neuklouzli. Už dlouho jsem nic horšího nešel. Navíc jdeme ponořeni do mlhy a před sebou vidíme sotva na deset metrů.

Konečně jsme u základního tábora a nastupujeme na ledovec. Mačky na nohy, do rukou hole a pomalu, krok co krok stoupáme vzhůru. Občas uhýbáme sestupujícím nosičům, ale i výpravám, které se vrací z neúspěšného pokusu o zdolání vrcholu. Je mi jich líto a pevně doufám, že k nám budou hory milostivější. Ukrajujeme nadmořskou výšku a blížíme se k obrovské kamenné mohyle, pod jejíž severní stranou je rozbitý výškový tábor. Přesně takhle jsem si ho představoval. Na příkrém kamenném svahu jsou na několika platformách postavené žluté stany, kterých tu může být dobře dvacet pět, nezbytná kadibudka a všude přítomné lungty, praporky s vyobrazením lungty – větrného koně, tibetského symbolu dobrého osudu a pohody. A pochopitelně je tu i stan s kuchyní a v té nám právě teď dva kuchaři připravují čaj a polévku. Po

počátečním zmatku, kdy všichni hledáme ten správný stan, neklid utichá a všichni si zalézáme do stanů a spacáků, abychom unikli vlezlé zimě. Navlékám na sebe všechno teplé oblečení, stejně jako Onghchu, který mi pro dnešek bude dělat spolunoclezníka. Ležím na karimatce, do zad mě tlačí kameny a já vyčkávám večere. Do setmění to ještě půjde, ale až zahálí hory tma, bude to o morálu. Spát nemá cenu a ani to nebudu zkoušet, prostě to do třetí ranní, kdy vstáváme, musím nějak přečkat. Kromě přečkání noci řeším ještě jeden problém a tím jsou moje kontaktní čočky. Mám je vyndat a pokusit se ráno nandat nový pár, nebo zariskovat a ponechat je v očích s rizikem, že mohu mít ráno problémy? Zkusím je nevyndávat a co nejdéle mít otevřené oči. Polehávám, otáčím se z boku na bok, oči vytřeštěné jako ježek a doufám, že mi čas pěkně plyne. Jenže stačí letmý pohled na hodinky a je po odhodlání. Dvacet jedna hodin? To není možné! Pro jistotu kontroluji čas i na mobilu a opravdu je tak málo. To nedám! Kontaktní čočky jdou z očí ven a já zavírám víčka s vědomím, že ráno to prostě musí klapnout. Onghchu zařezává jak do vody hozený, zkusím to také, přičemž budu doufat, že vyjde předpověď počasí a my se zítra trefíme do okna. Myslíte, že je konec trablům? Ne. Tady ve výšce se musí hodně pít a to s sebou pochopitelně nese i doprovodný efekt. Tudíž i mě čeká předem prohraný boj a přemlouvání sama sebe. Když už to vážně nejde vydržet, sahám po připravené PET lahvi, ale při představě, že se probudí spolunoclezník a bude na mě civět, co se to děje, couvám od záměru a jdu raději umrznout ven. Uléhám, abych za pár okamžiků zase vstal...

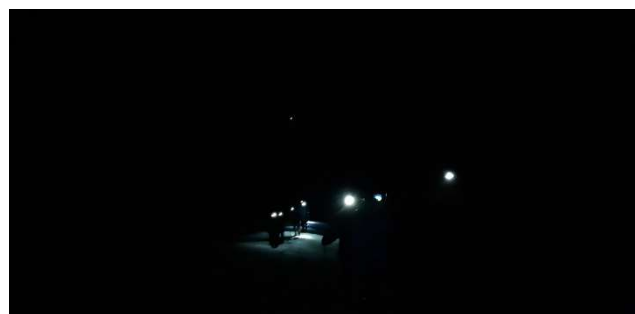

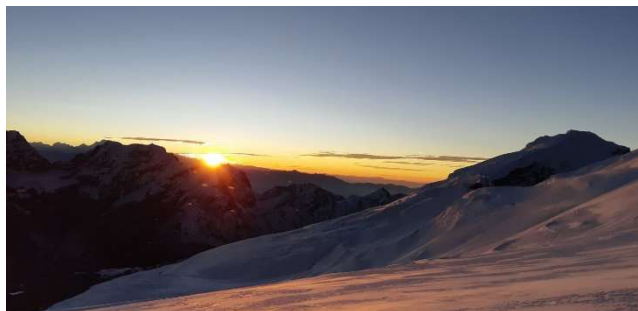
Den třináctý: Výstup na vrchol Mera Peaku (6 476 m n. m.), sestup do Kongme Dingma (4 800 m n. m.)

Je hodina po půlnoci a mě budí rachot. Venku se chystá první skupina k odchodu na vrchol. Ted' už nezaberu, do hlavy se mi vkrádá obava o počasí a komplikace s kontaktními čočkami. Za necelé dvě hodiny máme budíček i my. Pomalu si ve spacáku sedám, nasazuji čelovku a jdu na operaci „kontaktní čočky“. Rozlepuji první kapsli a... Je zamrzlá! Ne! Přeci nedojedu na takové blbosti. Znovu se snažím proniknout souvislou vrstvou průsvitné blány a věc se daří. Kontaktní čočky nejsou zamrzlé, jen jejich svrchní vrstva byla více kompaktní než jindy. První problém je za mnou, teď si ještě nazout boty, naházet do sebe kaši a mohu vylézt ze stanu.

Tma jako v pytli, zima a silný vítr! „Kde je Pavla a Dalibor?“, zazní odněkud ze tmy směrem k hloučku. „Oba jsou ve stanech, je jim oběma mizerně a na vrchol nejdou“. Dobře, jsme mínus dva. A počasí? Nebe je plné hvězd. Skvělé. Konečně nastal ten okamžik! Srdce mi buší jako zvon! Vyrážíme!

Mačky se zařezávají do tvrdé krusty sněhu, jejich zvuk připomíná špatně naladěné housle, doprovázené naším hlubokým dechem a pravidelným bušením srdce. Doufejme, že tenhle orchestr dojde k cíli. Pomalu svítá a všichni se těšíme na teplá sluneční paprsky, které alespoň trochu rozežhřejí naše zkřehlá těla.

Za zády se v ranním světle hrdě vypíná **Mt. Everest** a já si uvědomuji, jak silného okamžiku jsem svědkem. Jsem ve výšce šest tisíc metrů, co dvacet kroků, to zastávka na nadechnutí. Nesmím na nic myslet, jen na následující krok a nádech. Znovu a znovu... Bolí to, plíce pálí, dechu se nedostává a k cíli je nekonečně daleko. Na pár z nás padá deprese. „To nemůžu dát“, ozývá se z druhého konce lana. „Ne, to dáme, pojďte, já vás to vzdát nenechám“. Tráva i Miri dělají maximum pro to, aby nás všechny dostali na vrchol. Jsme tři hodiny na cestě a k únavě se přidává i silný vítr, který nám bez milosti vpichuje milion zmrzlých krystalků do tváře. „Napít, potřebuju se napít a sníst tyčinku“, snažím se prosbou přehlušit vítr. „Dobře, zastavíme a napijte se“, souhlasí Tráva. Jenže to nejde, nejsem schopen cokoli pozřít a navíc mi zamrzla voda v láhvi. Ostatní na tom nejsou o moc lépe. Mezitím okolo nás prošla malá skupinka z Nového Zélandu, s kterou jsme se prakticky od **Lukly** pravidelně potkávali v lodžích. Měli jsme

stejný cíl, vrchol **Mera Peak**. Oni se teď vrací! Otočili to pod vrcholem, prý nechtěli omrznout. Zklamání, možná i slza lítosti, je mi jich líto.

My pokračujeme dál, blížíme se k vrcholu, na horizontu se před námi vyhoupl oblý vrchol **Mera Peak**. Ještě posledních třicet minut mírným traverzem do sedla a je tu poslední výzva. Překonat závěrečný strmý výšvih. Všichni jdeme na morál. Vrchol! Jo! Dali jsme to! Všechny nás zaplavuje obrovská radost. Jsme šťastní, khusi lagio. Jeden fotí druhého a opačně, střídáme se na vrcholu, se státní vlajkou, se šálou se jménem své obce, nebo jen tak s úsměvem na tváři. Splnil se mi životní sen, děkuji himalájským bohům, že nám otevřeli svou náruč. Dane bat, děkuji.

Zpět do výškového tábora doslova letíme. Pryč je bolest, jsme opojeni úspěchem. Při vědomí toho, co jsem dnes prožil, mám na mysli, jak neskutečná dřina, sebezapření, bolest a vůle, musí vést k tomu, aby lidská noha mohla vstoupit na vrcholy vyšší než osm tisíc metrů. Moje velká poklona, dámy a pánové. Ve výškovém táboře se posilňujeme polévkou, balíme věci a pokračujeme v sestupu až k samému kraji ledovce. Tady končí ledové dobrodružství. Sundáváme definitivně mačky, pohledem se loučíme z *Mera Pekem* a před námi je další část cesty k *Kongma Dingma*. Sníh střídá kámen, holé skály, balvany a nestabilní suťové pole. Jsme unaveni k smrti a nemůžeme se dočkat cíle. Snad jen adrenalin v krvi nás posouvá dál. Až za horizontem, na malém hřebínku se před námi konečně otvírá očekávaný pohádkový pohled. Široká zelená rokle, na jejímž dně je několik žlutých stanů a kamenná stavba s modrou plachtou. „Na to se musím chvíli posadit“, zaznívá s Jardových úst a já to v té chvíli беру tak, že si chce do syta vychutnat ten silný okamžik. Jak moc jsem se spletl... Asi dvacet minut od osady nás na pěšině vítá chlapec s čajem a všem nám nalévá hřejivý mok do hrnečků. Krásné gesto. „Kde je Jarda?“ Sháním se po partákovi. S odpovědí přichází Tráva: „Jde pomalu za mnou, bolí ho palce u nohou. Asi omrznu.“ Co? Omrznu? Šok! Krve by se ve mě nedořezal. A opravdu, jeho nehty u palců jsou černé a začínají se mírně odlupovat od nehtového lůžka. Marcela se sice snaží základním ošetřením zvrátit nemožné, ale všichni tušíme, že je zle. Uvidíme ráno. Věřme v zázrak.

Den čtrnáctý: Z Kongme Dingma do Seto Pokhari (5 035 m n. m.)

Jasně žlutá barva stanu mi hned po úsvitu rozlepuje oči. Ovšem to neznamená, že se na nás venku směje slunce, ba naopak. Když sahám po láhvi, abych si vyčistil zuby, s hrůzou zjišťuji, že je zamrzlá. Aha, tak proto mi byla v noci kosa.

A s rozedněním přichází špatná zpráva. Jarda je bídny a k němu se přidává i Dalibor, kterému je již pátý den mizerně a vše co sní, vzápětí zvrátí. „Jak si na tom? Chceš tu ještě být?“ To je zásadní otázka pro Dalibora, která odstartuje následující události. „Jsem slabej jako moucha, raději bych odletěl“. Tím je vše rozhodnuto. Jarda by ještě bojoval, ale posílat za námi ve dvou dnech dva vrtulníky je nemožné. „Kluci připravte se na odlet, volám vrtulník“, velí Tráva a zahajuje záchrannou akci. Asi za hodinu se nad údolím rozezní zvuk stroje a na plochu za osadou dosedá vrtulník. Do jeho útroh naskakují oba kluci a za okamžik už míří do nemocnice v *Káthmándú*. Držíme palce! Snad vše vyjde a oba nám po ošetření v nemocnici půjdou z *Lukly* naproti. Smutný začátek dne, mám zalité oči slzami, je mi to líto! Zároveň smekám před profesionalitou, s jakou to Trávův tým vyřešil. Loučíme se z *Kongme Dingma*, kouzelného místa, které pravděpodobně bylo před miliony let dnem ledovcového jezera a poputujeme dál údolím proti proudu řeky *Hunku Drangka*. Ocítáme se v opuštěném území, kam kroky trekařů míří zřídka kdy. Ta syrovost míst je fascinující. Celé údolí je opuštěné a ožívá až po období monzunů, kdy stráně rozkvetou tisíce květy a bylinami, které sem přichází trhat místní obyvatelé. O tom svědčí několik skalních bivačů i malé políčko, na kterém si pěstují zeleninu na nutnou obživu.

Postupujeme dál, pozorně posloucháme zasvěcené Jankovo vyprávění o ledovcích a tvorbě údolí a to až do chvíle, kdy se jako stříhem mění počasí. Z nebe se na nás valí zmrzlý déšť a zdá se, že špatná předpověď počasí se naplňuje. Lidské stopy v písečném břehu jezera *Hunku Drangka* jsou pokryt vrstvou drobných krystalů sněhu a místo romantického fotografování u blankytné hladiny jezera spěcháme do stanů na jeho severním okraji. Rychle ukrýváme vaky a batohy do

útrob žlutých příbytků a spěcháme na česnekovou polévku do kamenného stavení. Tady je polní kuchyně i nolehárna pro nosiče zároveň. Kuchař, který nám vařil už v **Kongme Dingma**, rozehrává svůj další koncert. Po česnečce, která je mimochodem prevencí na výškovou nemoc, nám přináší dal bat, smaženou rýži i brambory se zeleninou. V mezidobí se všichni šikujeme na dlouhou lavici za kuchyní, sledování nosiči, zachumlanými v dekách, popíjíme čaj s rumem a vzpomínáme na kluky. „Tak je to fajn“, čte Tráva zprávu ze satelitního telefonu, „kluci píší, že jsou v pořádku. Jarda pobude den v nemocnici, Dalibor na něj počká na hotelu a potom nám půjdou společně naproti“. Skvělá zpráva. Co už ale není povzbudivé, je počasí. Na plachtu, která tvoří střechu domu, dopadá zmrzlý déšť a podle informací od agentury to nebude po další tři dny lepší. Uléhám do stanu zabalen do všeho teplého, co jsem si přivezl, do kapes u bundy ukládám mobil, baterii od fotáku a power banku, abych vše ochránil od chladu. Zdá se, že nás čeká další dramatická část výpravy.

Den patnáctý: Ze Seto Pokhari do základního tábora Amphu Lapcha z jihu (5 845 m n. m.)

Oproti očekávání jsem nezmrznul, ba naopak, v průběhu noci jsem ze sebe svlékal jednu vrstvu za druhou a dospával noc jen ve funkčním prádle. A to díky zatažené obloze, která nás ochránila před třeskutým mrazem, ale tento komfort je vykoupěn deseti centimetry čerstvě napadaného sněhu. Naše osada je zahalena do bělostné peřiny. Ještě než vylezu z vyhrátého spacáku, budí mě zvuk záchranné helikoptéry, která přistává těsně za našimi stany a nakládá na palubu dva trekaře. Naštěstí nejsou z naší skupiny.

U snídaně nevládne příliš optimismu, přeci jenom nás sníh všechny překvapil. A aby toho nebylo málo, slovo si bere Tráva a „polévá nás kýblem špatných zpráv“. „Volal jsem s agenturou a nevypadá to dobře. Má ještě sněžit, a kdyby bylo sedlo **Amphu Labtsa pass** neprůchodné, musíme se vrátit zpět. To by znamenalo čtyři dny jít minimálně deset hodin denně. Jinak se do **Lukly** nedostaneme“. Super, všichni sedíme vedle sebe jako opaření a nikdo z nás si tuhle situaci nedokážeme představit. Budeme věřit a doufat, že k této krajní situaci nedojde.

Pořádně navlečení do teplých věcí pokračujeme dál údolím **Hunku** proti proudu stejnojmenné řeky. Jen co naše kroky vstoupí na rozsáhlou planinu, na nebi začíná nelítostný souboj mezi sluncem a mraky. Je jasné, komu všichni držíme palce. Žlutí do toho! Že by se nás usmálo štěstí? A opravdu. S přibývajícím časem se mraky stahují k ústupu a slunce nesměle nasvěcuje sněhem pokryté příkré svahy hor. Rozehrává se další díl krásné přírodní scény.

Postupujeme po levém břehu řeky, míváme několik na sebe navazujících jezer, kráčíme někdy po pastvinách, jindy klopýtáme po obrovských balvanech či hřebenu ledovcové morény. Je nádherně, sníh se třpytí v paprscích slunce a my se nestačíme divit, jak krásnou scénérií jdeme. Na rozhraní ledovcové brány, odkud pramení **Hunku Drangka**, uhýbáme prudce do leva. A je tu opět malé sedýlko, které dost bolí. Všichni funíme a očima přitahujeme hřeben. Jsme nahoře a v tom okamžiku koukáme všichni jako omámení. Na náhorní planině se ve svitu slunce leskne hladina jezera, na pozadí strmé skály oblečené do bílých šatů a na protější straně strmý hřeben hor. Nemáme slov. Všichni si sedáme na balvany a jen tak mlčky hledíme na tu fascinující krásu. Je to bezesporu nejkrásnější místo, které jsme za těch čtrnáct dní v **Nepálu** viděli. A za

to může ten zpropadený sníh, který nám po ránu tolik ležel v žaludku. Právě bílá peřina přidává tomuto místu na kouzlu.

Daleko před námi vidíme místo, kde pro dnešní den rozbijeme tábor, těsně pod **Amphu Labtsa pass.**,

který v nás budí v nás respekt. Od Trávy a Miri víme, že může být zrádný a netřeba ho ani v nejmenším podceňovat. Mezitím, než se my doplazíme na místo, nosiči už staví stany a nastává chvíle, po které jsme od rána toužili. Nebe je bez mráčků, do žlutých stanů i celé plošiny, kde stojí, se opírá slunce a nás zaplavuje radost. Všichni fotí tu úžasnou scenérii, pojdají nudlovou polévku připravenou kuchařem, který vyšel už hodinu před námi a nastává božská hodina nirvány. Jenže stačí, aby se slunce schovalo za horizont a je tu zpět mrazivý podvečer.

Mezitím, co my v kamenném objektu, zabalení do péřových bund čekáme na jídlo, nosiči a Dandu jdou prozkoumat stav **Amphu Labtsa pass**. K naší radosti přináší dobré zprávy, pas je schůdný i s nataženými fixními lany a stezka je prošlápnutá.

Teď je to už jen na nás. Nebude to žádná legrace, dokonce prý půjde o náročnější výstup, než na **Mera Peak**. Mám z toho husí kůže a při odchodu do stanu mířím pohledem vzhůru a prosím všechny bohy, aby i tentokrát stáli při nás. Je jiskrná mrazivá noc.

Den šestnáctý: Přes sedlo Amphu Labtsa pass do Chukungu (4 700 m n. m.)

Nad ránem se do stanu opírá ostrý vítr a nejde si nevzpomenout na včerejší Trávův katastrofický scénář. Jestli bude stát počasí za starou bačkoru a my se budeme muset vrátit stejnou cestou zpět, asi mě raní mrtvice. A nejen mě. No uvidíme, do budíčku schází ještě pár hodin, tak budu doufat, že se počasí

do té doby umoudří. Zachumlávám se do teplého spacáku, z kterého mi kouká jen nos, a zkouším ještě zabrat.

Je pět hodin a melodie budíku mě tahá z postele. Před námi je poslední zkouška naší fyzické kondice, sedlo **Amphu Labtsa pass**. Než spořádám snídani, pouští se do mě zima a u čaje se klepu jako osika. Sakra, pojd'me už, popoháním ostatní a na záda nahazují batoh. Jsme téměř pod sedlem, takže k nástupu je to jen pár minut. Hole se boří do čerstvě napadaného sněhu a celá skupina začíná ukusovat výškové metry. Nejde se mi blbě, jen mám pocit, že mi mrznou palce u nohou. Okamžitě mě naskakuje Jardův příběh a do hlavy se mi vkrádá obava. Já vůl si vzal jen jednu ponožku a teď tu omrznu. „Kluci, nemáte někdo ponožky na půjčení“, obracím se směrem k mužské části výpravy. „Mám, jen nejsou z nejčistějších“, odpovídá Kuba a loví z batohu pár teplých ponožek. Super, kdo by teď hleděl na hygienu. Přes rozeklanou skálu ohraničující ledovcové varhany jsme v místě, kde na řadu přichází mačky. Dál to bez nich nepůjde. Karabinu zasekávám na ocelové lano a šplhám vzhůru. Ne, že bych nepálským autorům zajištěné cesty nevěřil, ale k jistotě to má daleko. Za dvě hodiny stojíme na úzkém hřebeni **Amphu Labtsa pass** a po ocelových fixních lanech se spouštíme na druhou stranu do údolí. Lépe řečeno na jeho kraj. Dál už si cestu musíme prošlapávat sami. Sutiště a kamenné pole je pokryto sněhem a každý krok znamená nebezpečí vymknutého kotníku nebo pádu na kámen. To co já tak intenzivně řeším, musí naši nosiči zvládnout se zátěží na zádech. Navíc v botách, které si já беру, když jdu na náměstí na pivo. Sedlo je za námi. Odkládáme si batohy na kámen, dojíždáme energetické tyčinky a s uspokojením hledíme vysoko nad nás do míst, kde jsme před dvěma hodinami téměř vypustili duši.

A je tu ještě jedna věc, která nás doprovází. Tou je přízeň himalájských bohů. Opět jsou na naší straně a dovolují nám proklouznout přes tohle nebezpečné místo. Prakticky vzápětí, co scházíme do údolí, se nebe mračí a začíná sněžit. Děkujeme!

Cesta pokračuje dál až k jezeru **Imja Tsho**, jenž je nechvalně známé nestabilitou své hráze a kontinuálním nebezpečím jejího protržení. Proto je místo neustále monitorováno a nebezpečí není prý bráno na lehkou váhu. Cesta do **Chukhungu** je nekonečná. Proplétáme se sněhovými vločkami a toužebně vyhlížíme cíl, když v tom některá z děvčat ucítla dým. Jsme u cíle. Ve sněhovém oparu se zjevuje **Chukungu** a může nastat naše rozmazlování. Pokoj s kobercem, měkká matrace, teplá sprcha (tu jsem nestihl), vyhřátá společná místnost a jídelniček, z kterého přechází zrak. Po pravdě se mi už místní kuchyně začíná zajídat, a tak pizza se sýrem působí jako zjevení. Druhotným jevem tohoto komfortu je, že jsme se dnešním dnem napojili na **Everest trek** a naše samota bere za své.

Obsadili jsme poslední stůl ve společné místnosti. Ti, kteří se stihli vysprchovat, neskonale voní a dávají to na odiv těm, kteří smrdí. Debužirujeme si, upijíme pivo a s úlevou hodnotíme kliku, která nás doposud provází. Po setmění obchází stoly společné místnosti provozovatel lodžie a vysvětluje, proč budeme pro dnešní podvečer svítit svíčkami. “Omlouvám se, ale už čtyři dny jsme tu neviděli slunce a kapacita baterií je na nule”. Nevadí, kdo by to řešil. Taková

malichernost. Přistihuji sám sebe, jak mávám rukou nad věcí, která by mě doma neuvěřitelně rozzlobila. Vytácel bych všemožné help lines, abych si postěžoval. No vida, jaký posun!

Den sedmnáctý: Z Chhukungu do Tengboche (3 870 m n. m.)

Dnes jsem poprvé použil špunty do uší. Onghchu, můj občasný spolunocležník, se natolik zahloubal do spaní, že výsledkem bylo chrápání hodné mistra světa. Neříkám, že jsem se vyspal do růžova, ale díky dvěma žlutým válečkům, které mi zatarasily zvukovod, jsem alespoň na chvíli zabral. Svítá. Z druhé strany pokoje se na mě usmívá Onghchu a starostlivě se ptá “Dobré ráno, Peter. Jak ses vyspal? Good?” Přeci tomu klukovi nebudu po ránu kazit náladu. „Výborně, a ty?” Ptám se na oplátku. „Já skvěle”, usmívá se a přes úzké štěrby v očích vidím jeho spokojený kukuč.

Pomalu balím vak a vzhledem k tomu, že venku stále leží sníh, rozhoduji se, v jakých botách odejdu dnešní trasu. V tom samém okamžiku vystrkuje hlavu z pokoje Tráva, čímž si říká o otázku: „Honzo! V čem mám jít?” „Hele, já nevím, ale asi bych šel v lehkých botách”.

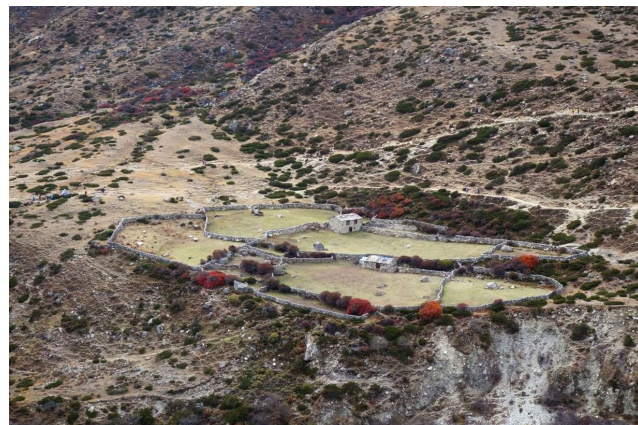

V lehkých botách, to je blbost, vždyť je hned promočím, obratem zpochybňuji radu zkušenějšího a na nohy navlékám „šestkové boty“. Ty, v kterých jsem šel na vrchol, zateplené a vážící tolik, jako sobotní nákup. Moje rozhodnutí, moje zodpovědnost.

Cesta dolů do **Dingboche** je plná turistů a já jsem z této nové situace trochu překvapen, zaskočen a zároveň malinko znechucen. Ale ono se není čemu divit, vždyť jsme si za těch čtrnáct dnů samoty na ruch zcela odvykli. Šlapu z kopce dolů po chodníku a v duchu si říkám, co tu ti lidé hledají? Vždyť ten pravý **Nepál** je úplně někde jinde! Nerad bych, aby to vyznělo jakkoli pohrdavě, ale tak to cítím. Zároveň si uvědomuji, že kdybych šel některý z hlavních treků, neznaje toho, co nám Honza ukázal, byl bych nadšen a **Nepál** popisoval svým kamarádům v superlativech. Blížíme se k **Dingboche**, městečku v údolí **Imja**, charakteristickému nespočtem malých políček, ohraničených zdmi z kamenů. Těch kamenů, které místní po staletí odstraňují ze svých políček, a tak je zúrodnují. Procházíme klikatou cestou mezi poli a lodžiemi, všude okolo nás panuje čilý ruch. Míjíme mnoho malých krámků, stejně, jako nepálských „bakery“ a právě do jedné z nich se necháme vlákat. Dortík a káva! No vida, najednou mi ten turistický ruch nevadí! Zbabělče!

A právě tady, v úkrytu společenského pokroku, se rozhodujeme jak naložit s druhou polovinou dne. Jedna část půjde dál, po proudu řeky **Imja Khola** až do **Tengboche** a ta druhá si brousí zuby na výstup do základního tábora pod **Ama Dablam**. „Kdo jde se mnou do bejsu, hlase se“, kontroluje Honza svoji skupinu. „Tři, a co ty“, obrací svojí pozornost k mé maličkosti. „Jo, jdu, ale bude to s těma mýma botama peklo“. Holt sklízím to, co jsem zasel. Pochopitelně měl Honza pravdu, sních zmizel a já mám na nohou místo bot činky.

Loučíme se s první skupinou a vyrážíme dolů pod vesnici k řece, kterou musíme překročit, abychom se napojili na chodník k základnímu táboru. Jenže to se snadno řekne, ale hůř provede. Tráva se snaží najít mostek, co mu jen vzpomínky a síly stačí, jenže marně. Přechod nikde. Od blamáže a návratu zpět jsme vysvobození dvěma chlapci, kteří nás navádí na správné místo, a my se konečně můžeme přes dravou řeku dostat na správnou stranu údolí. V tom

okamžiku Honza zařazuje vyšší rychlostní stupeň a pěšinou vysokým podrostem peláší přes kameny jako o závod. Kde se ta síla a vytrvalost v tom klukovi bere! My ostatní za ním visíme jako na gumě a vůbec nestačíme sledovat krásné okolí řeky. Třeba pasoucí se yaky, nebo Tea house s políčky na druhé straně řeky.

V poklusu opouštíme údolí řeky a stoupáme výš k patě hory. S přibývajícím výškou se nám otvírají neskonale krásné obzory bělostného pohoří s monumentálním **Mt. Everestem** na jedné straně a ostrým hrotem **Taboche** (6 495 m n. m.) na straně druhé. Vše podtrženo dominantou a cílem naší cesty **Ama Dablam** (6 812 m n. m.). Z vyprávění a zaníceného popisu cesty k vrcholu je na Honzovi vidět, jak moc má rád tuhle horu. A po pravdě se mu nedivím, jsme uprostřed „horského kotle“ a **Amáč**, jak hoře přezdívá, je opravdu jedinečný.

Je lehce po patnácté hodině a my překračujeme poslední horský hřebínek, abychom v tom okamžiku zůstali stát s otevřenou pusou. Před námi je nejen samotná hora, ale i obrovská planina, na které stojí minimálně tři sta stanů. Bože, to je ohromující. Tohle předčilo všechna moje očekávání. Mnoho expedic, jejich zázemí, doprovod, to všechno na mě působí zcela jinak, než jak jsem to prostřednictvím televizní obrazovky doposud vnímal.

A právě u jedné expedice, které zázemí zajišťuje naše agentura, se na chvíli zastavujeme, abychom si na krátkou chvíli odpočinuli, posilnili se polévkou a trochu nasáli atmosféry. Stany pro horolezce, zázemí s kuchyní, toalety a vytápěný společenský stan. Připadám si jako v depu F1. Možná bychom v základním táboře ještě vydrželi déle, ale blíží se podvečer a my musíme zpět do údolí.

Diskuse na téma kam až se horolezectví za dlouhá léta posunulo, nám vydržela až do setmění, kdy už s čelovkami na hlavě překračujeme řeku a po chodníku spěcháme do **Tengboche** za druhou polovinou výpravy.

Byť nám na cestu svítí jen úzké kužele světla, nejde nepoznat, jak moc se hlavní trasa k základnímu táboru **Mt. Everestu** mění. Pryč je úzká stezka lesem, nastupuje pohodlná vydlážděná cesta, usnadňující snadnějšího dosažení cíle. Téma, které rozohnilo Janka i Honzu, znalce místních poměrů. Mě se situace špatně hodnotí, jsem tu poprvé, ale ze znalosti

jiných prostředí vím, že tyto úpravy mohou být kontra produktivní. Možná přitáhnou silnější masu turistů, ale zcela jistě odradí pravověrné trekaře, toužící po svobodném pohybu volnou přírodou.

Den osmnáctý: Z Tengboche do Namche Bazaar (3 440 m n. m.)

Naše lodžie se nachází v bezprostřední blízkosti největšího a nejvýznamnějšího kláštera údolí ***Solo Khumbo*** a byla by proto velká škoda nevyužít možnosti zúčastnit se ranní modlitby mnichů, žijících v klášteře. Sedíme na zemi, přitíštěni zády ke stěně a mlčky sledujeme podmanivý a mrazivý rituál. Z toho všeho, co okolo sebe vidím a slyším, mám pocit velké hloubky a úcty.

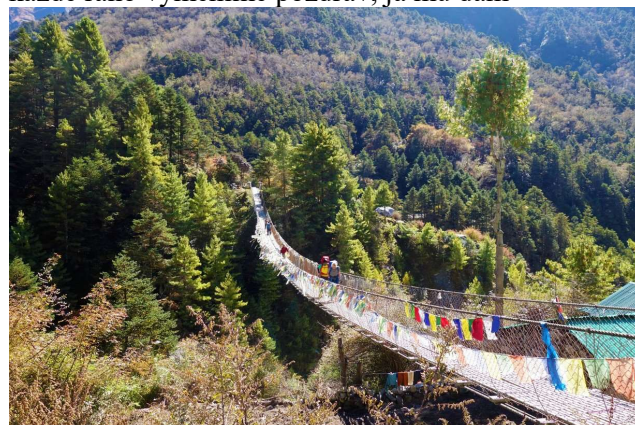

Po spirituálním začátku dne je potřeba uspokojit i přízemní potřebu, jakou je snídaně. A dnes to není kaše, ani palačinka či polévka ***sherpa stew***, nýbrž kontinentální snídaně. Toust, omeleta, fazole a káva. Jak příjemná změna!

Po snídani nás čeká klesání o dobrých 400 výškových metrů k řece ***Dudh Kosi***, kterou překračujeme přes visutý most, abychom se opět opřeli do hůlek a výšku nabrali zpět. Oddychujeme a funíme všichni stejně, zvláště proto, že se blíží poledne a slíbená pekárna je

v nedohlednu. Naštěstí v malé osadě ***Lawi Schyasa*** narážíme na naše nosiče, kteří si v jednom z domů vaří brambory a s nepředstíranou ochotou se o ně s námi dělí. Stejně jako o po domácíku vyrobené chilli. Milí chlapci, za tu dobu, co s námi chodí, nám už přirostli k srdci. Já mám stále téhož, s kterým si každé ráno vyměníme pozdrav, já mu dám

energetickou tyčinku, za což je mi odměnou jeho skromný a nesmělý úsměv. Teď mě napadá, že vlastně ani nevím, jak se ten muž jmenuje. Hned zítra to napravím.

Za nedlouho po tom nás čeká překvapení. Na chodníku se proti nám zjevuje první z marodů, Dalibor. Spolu s Jardou přiletěli vrtulníkem zpět do ***Namche Bazaaru***, aby nám šli naproti a alespoň trochu si ještě užili ***Nepál***. Zatímco Daliborovi stačilo k uzdravení změnit nadmořskou výšku, Jarda na tom

byl o poznání hůře. Ale o tom později, teď je na řadě tolik očekávaná pekárna v **Kyangjurnu** a chvíle odpočinku na slunci.

Namche Bazaar, hlavní město Šerpů, je vstupní branou do vysokých Himalájí a pro mnohé turisty slouží jako místo pro aklimatizaci. To ale není náš případ, my si jdeme užít městečka „západního stříhu“ a dopřát si zde horké sprchy či možnosti si neomezeně dobít telefony a fotoaparáty.

Přesně v tomto duchu vypadá i naše lodžie. Na takový komfort jsme si už odvykli.

A kdo že nás to vítá před domem? Jarda. Se zafačovanými palci, úsměv od ucha k uchu nás vítá a blahopřeje k úspěchu. „Ne ty nám, my tobě gratulujeme a jsme rádi, že jsi zpět! Jak to vlastně probíhalo?“ „Vrtulníky nás dopravili do **Káthmándú**, kde už na nás na letišti čekala sanita a pelášila s námi do nemocnice“, pustil se do vyprávění náš navrátilcec. „Mě si tam nechali a po ošetření mi borec v kvádru oznámil, že nehty u palců musí dolů. Znecitlivil mi je

a než jsem se nadechl, byly pryč“. „No ty vole“, vyhrknu ze sebe a poslouchám jeho vyprávění dál.

„A tím to bylo vyřešené. Na druhý den jsem si nechal převázat palce, spolu s Daliborem pronajali vrtulník a jsem tady. Skvělé, jsme zase kompletní.

Po pozdním obědě vyrážíme do křivolakých uliček plných obchůdků, barů a kaváren. **Namche Bazaar** má neopakovatelné kouzlo!

Génus loci tu funguje na plné obrátky. Koupíš tu vše, na co si vzpomeneš, gurmet se zaručuje nad skvělou kávou i zákuskem, stejně jako milovník piva nad rezavým mokem. Všude okolo ruch, shon, pokřikující Šerpa, honící zaběhlou krávu a příjemní prodáváci, připraveni smlouvat při koupi jejich zboží. Tady musím koupit malé dárky i já. To město i lidé si zaslouží, abychom tu nechali pár rupií.

Den devatenáctý: Z Namche Bazaar zpět do Lukly

Poslední den našeho putování *Nepálem*, povede dál údolím řeky **Dudh Kosi** (Mléčná řeka) zpět k výchozímu bodu, do **Lukly**.

Romantika jde stranou, ocitáme na nejfrekventovanějším úseku, kterým prochází všichni trekaři i horolezci, mířící na sever. Ve spleti lidí tak trochu zapomínám, že i tahle část cesty má své kouzlo. Třeba legendární lanový most přes řeku, který je snad nejfotografovanějším objektem všech, kteří míří k **Mt. Everestu**. Ale jsou tu i prostá obydlí uprostřed políček a stejně jako jinde i tady platí, že chudoba je všude přítomná. I přesto je na Nepálcích obdivuhodné, s jakou vůlí překonávají úskalí. Vidím úsměvy na tváři žen i mužů, kteří opětuji můj pozdrav, a uvědomuji si, že jsem vlastně po celou tu dobu pobytu zde nepocítil ani na vteřinu pocit nepřátelství či nebezpečí. Jsou šťastní. A pochybuji, že by za to mohla jen červená tečka tikka.

V **Lukle** končí naše dobrodružství. Nosiči se rozešli k rodinám a my zůstali sami v lodžii. Je to nezvyklý pocit. Zítra už nikam nepůjdeme, neuslyšíme Onghchuovo „Jdeme volové“ a k výškám už nás nevynesou naše nohy, ale malé letadlo. Ale ještě než odletíme zpět do **Káthmándú**, je čas poděkování a loučení s našimi nosiči. Kluci za námi přišli do lodžie a Onghchu jim našim jménem děkuje. Zaslouží si náš obdiv, úctu a dlouhý potlesk.

Den dvacátý: Odlet zpět do Káthmándú

Ranním letem se přesouváme zpátky do **Ramechhap**, odkud musíme, obrnění trpělivostí, opět protřpět přejezd do **Káthmándú**. I když tentokrát máme k dispozici dodávku, všichni se modlíme za to, aby už tahle terénní vložka byla za námi. Po více jak čtyřech hodinách jsme v hotelu. Konečně ze sebe můžeme svléknout trekem „unavené“ oblečení, vařící vodou smýt špínu a hupsnout do čistého oblečení, které na nás celých osmnáct dní čekalo v hotelu. U večere se navzájem zdravíme dobrý den, takovou změnou jsme prošli. Zbylé dva dny do odletu se porůznu potulujeme po **Káthmándú**, střídáme nákupy s památkami a vyhříváme se v teplých paprscích slunce.

Co napsat na závěr a na nic nezapomenout. Nepál má tolik tváří, že jedna moje návštěva mě ani z daleka neopravňuje k tomu hrdě říkat, že jsem tuhle zemi poznal. Možná jsem si těmi třemi týdny alespoň trochu pootevřel dveře k pochopení země plné kontrastů, barev a vysokých štítů hor.

